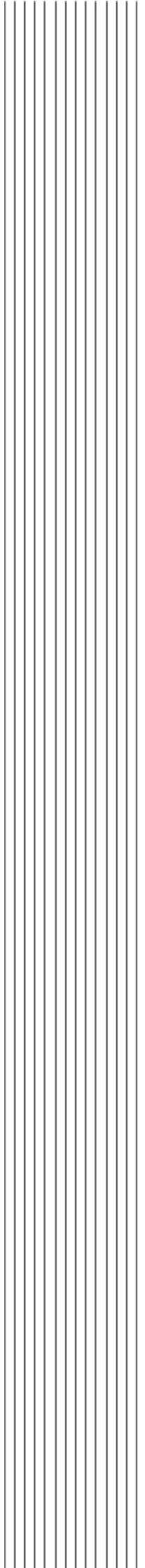
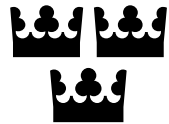

6

Utgifter

6 Utgifter

Sammanfattning

- De takbegränsade utgifterna beräknas öka med knappt 222 miljarder kronor mellan 2015 och 2020, eller med i genomsnitt 44 miljarder kronor per år. Som andel av BNP faller dock utgifterna från 27,3 procent till 26,1 procent under samma period.
- Drygt 65 procent av ökningen av de takbegränsade utgifterna, ca 145 miljarder kronor, kan hänföras till utgifterna under budgetens utgiftsområden exklusive stats-skuldräntorna.
- Återstoden av ökningen är hänförlig till utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, vilka väntas öka med ca 77 miljarder kronor mellan 2015 och 2020. Denna ökning beror främst på högre inkomst- och tilläggspensioner till följd av pris- och löneökningar, men också på att antalet pensionärer ökar under perioden.
- De utgiftsområden som bidrar mest till utgiftsökningen mellan 2015 och 2020 är utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering, utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn samt utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning, som sammanlagt ökar med drygt 91 miljarder kronor under perioden.
- Jämfört med bedömningen i budgetpropositionen för 2016 har de tak-

begränsade utgifterna reviderats ned med drygt 4 miljarder kronor 2016. Det oväntat stora antalet asylsökande under hösten 2015 innebär att utgifterna för 2016 har reviderats upp. Det motverkas dock av att andra utgifter reviderats ned av ett flertal orsaker. Den viktigaste är de åtgärder som regeringen vidtog i slutet av 2015, som innebär tidigareläggningar av utgifter och utgiftsbegränsningar.

- Jämfört med bedömningen i budgetpropositionen för 2016 har de takbegränsade utgifterna reviderats upp med 23–35 miljarder kronor per år 2017–2019. Ökningarna beror främst på förändrade antaganden om antal asylsökande inom utgiftsområde 8 Migration och antal personer i ersättnings-systemen inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering.

I detta avsnitt redovisas och analyseras utvecklingen av utgifterna i statens budget och de takbegränsade utgifterna mellan 2015 och 2020. Utgiftssidan i statens budget delas in i 27 utgiftsområden och posten Minskning av anslagsbehållningar. Till budgetens utgiftssida hör även Riksgäldskontorets nettoutlåning och den kassamässiga korrigeringen, som redovisas i avsnitt 7.2. De utgifter som omfattas av utgiftstaket för staten, de s.k. takbegränsade utgifterna, består av utgifterna under utgiftsområde 1–25 och 27 samt utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.

I tabell 6.1 presenteras översiktligt utgifterna under budgetens utgiftsområden och de

takbegränsade utgifterna mellan 2015 och 2020. I tabell 6.2 presenteras därefter utgifterna per utgiftsområde för samma tidsperiod. I avsnitt 6.1 presenteras utgiftsförändringar mellan år, vilket ger en bild av hur nivåerna på statens utgifter utvecklas totalt över tid, hur medlen fördelas på olika områden och vilka faktorer som driver utgiftsutvecklingen. I avsnitt 6.2 följer en jämförelse mellan den nu bedömda utgiftsutvecklingen 2016 och den bedömning av utgiftsutvecklingen som gjordes i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1). Jämförelsen i det avsnittet syftar till att redogöra för hur utgiftsprognosen har förändrats sedan budgetpropositionen för 2016. I avsnitt 6.3 görs motsvarande jämförelse för 2017–2019.

Tabell 6.1 Utgifter under utgiftsområden i statens budget och takbegränsade utgifter 2015–2020

Miljarder kronor om inget annat anges

	Utfall	Prognos	Beräknat			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Utgifter under utgiftsområden						
exkl. stats-skuldräntor ^{1,2}	867,4	908,2	962,7	977,9	1 004,3	1 012,3
<i>Procent av BNP</i>	20,9	20,7	21,1	20,6	20,3	19,5
Statsskuld-räntor m.m. ¹	21,9	3,8	14,7	21,9	29,1	36,1
<i>Procent av BNP</i>	0,5	0,1	0,3	0,5	0,6	0,7
Summa utgiftsområden	889,3	912,0	977,3	999,8	1 033,3	1 048,4
<i>Procent av BNP</i>	21,4	20,8	21,4	21,1	20,8	20,1
Ålderspensions-systemet vid sidan av statens budget	267,5	285,4	301,8	318,2	331,1	344,2
<i>Procent av BNP</i>	6,4	6,5	6,6	6,7	6,7	6,6
Takbegränsade utgifter³	1 134,9	1 193,6	1 264,5	1 296,1	1 335,4	1 356,5
<i>Procent av BNP</i>	27,3	27,2	27,7	27,3	26,9	26,1
Utgiftstak⁴	1 158	1 215	1 274	1 332	1 392	1 466
Budgeterings-marginal	23,1	21,4	9,5	35,9	56,6	109,5

¹ Inklusive förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskredit.

² Inklusive beräkningsteknisk överföring till hushållen.

³ Utgiftsområden i statens budget (exklusive statsskuld-räntor) och ålders-pensionssystemet vid sidan av statens budget.

⁴ Regeringens bedömning av nivå på utgiftstaket för 2019 och 2020 (se avsnitt 4.2).

Källa: Egna beräkningar.

Tabell 6.2 Utgifter per utgiftsområde 2015–2020

Miljoner kronor

Utgiftsområde	2015 Utfall	2016 Anslag ¹	2016 Prognos	2017 Beräknat	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
1 Rikets styrelse	12 281	12 788	12 933	12 867	13 083	13 330	13 611
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	14 442	15 027	15 010	15 011	15 355	15 836	16 436
3 Skatt, tull och exekution	10 754	10 783	10 687	10 946	11 146	11 383	11 655
4 Rättsväsendet	40 429	42 167	41 383	42 307	43 182	44 106	45 091
5 Internationell samverkan	1 934	2 049	2 143	1 908	1 913	1 918	1 924
6 Försvar och samhällets krisberedskap	48 271	48 777	47 439	50 240	51 375	53 796	56 188
7 Internationellt bistånd	32 213	28 277	26 158	30 016	31 059	35 157	40 353
8 Migration	18 725	50 265	49 634	47 983	33 335	24 542	22 317
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	64 979	71 082	65 228	67 527	68 503	67 015	66 848
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	102 603	110 208	108 246	110 398	112 123	114 210	117 500
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	38 136	36 184	36 198	34 445	33 154	32 478	32 289
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	82 931	87 129	86 337	89 328	92 452	95 882	99 206
13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	15 362	21 297	20 835	29 042	44 867	55 191	56 491
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	64 971	78 847	77 092	78 859	80 219	81 826	83 927
15 Studiestöd	19 216	21 708	20 043	21 420	21 375	22 305	23 576
16 Utbildning och universitetsforskning	62 954	68 545	67 466	72 440	73 343	73 542	74 551
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	13 281	13 808	13 733	14 026	14 156	14 242	14 436
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1 074	6 564	4 312	7 159	7 372	6 714	6 739
19 Regional tillväxt	2 243	3 261	3 017	3 577	3 371	3 446	3 411
20 Allmän miljö- och naturvård	5 938	7 409	7 314	7 592	7 221	6 774	6 606
21 Energi	2 291	2 812	2 771	2 789	2 606	2 616	2 136
22 Kommunikationer	47 242	53 622	50 589	54 963	55 371	55 140	55 529
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	13 398	18 926	17 898	17 403	17 558	17 608	17 470
24 Näringsliv	5 475	5 892	5 848	5 890	5 861	5 925	5 357
25 Allmänna bidrag till kommuner	102 037	93 398	93 355	95 078	95 397	95 461	95 525
26 Statsskuldräntor m.m.	21 936	10 769	3 797	14 654	21 894	29 079	36 133
27 Avgiften till Europeiska unionen	44 232	31 827	22 489	37 669	38 975	40 391	41 511
Minskning av anslagsbehållningar				1 592	2 146	7 463	1 555
Beräkningsteknisk överföring till hushållen ²				215	1 340	5 953	
Summa utgiftsområden³	889 345	953 422	911 956	977 343	999 751	1 033 328	1 048 372
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldräntor⁴	867 409	942 653	908 158	962 706	977 902	1 004 292	1 012 284
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	267 466		285 397	301 773	318 157	331 120	344 223
Takbegränsade utgifter	1 134 875		1 193 555	1 264 479	1 296 059	1 335 412	1 356 507
Budgeteringsmarginal	23 125		21 445	9 521	35 941	56 588	109 493
Utgiftstak⁵	1 158 000		1 215 000	1 274 000	1 332 000	1 392 000	1 466 000

¹ Inklusive riksdagens beslut i enlighet med budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1, bet 2015/16 FiU1, rskr 2015/16:51), förslagen i Extra ändringsbudget för 2016 – Ändring av rätten till bistånd för vissa utlänningar (prop. 2015/16:146), och förslagen i propositionen Vårändringsbudget för 2016 (prop. 2015/16:99).

² Avser de överstigande medel som uppstod på grund av att regeringen i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1) föreslog och aviserade åtgärder som medförde större budgetförstärkningar än budgetförsvagningar för 2017–2019.

³ Inklusive posten Beräkningsteknisk överföring till hushållen och posten Minskning av anslagsbehållningar.

⁴ Summa utgiftsområden exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. och exklusive minskning av anslagsbehållningar för statsskuldräntor.

⁵ Regeringens bedömning av nivå på utgiftstaket för 2019 och 2020 (se avsnitt 4.2).

Källa: Egna beräkningar.

6.1 Utvecklingen av de takbegränsade utgifterna 2016–2020

Analysen av utgiftsförändringar mellan år ger en bild av hur nivåerna på statens utgifter utvecklas totalt, hur medlen fördelas på olika områden och vilka faktorer som driver utgiftsutvecklingen i form av reformer, volymer eller den makroekonomiska utvecklingen. Med reformer avses tidigare beslutade och aviserade reformer samt förslag och aviseringar som lämnats i propositionen Vårändringsbudget för 2016 (prop. 2015/16:99) och propositionen Extra ändringsbudget för 2016 – Ändring av rätten till bistånd för vissa utlänningar (prop. 2015/16:146). Utvecklingen av de takbegränsade utgifterna och de viktigaste faktorerna bakom den årliga förändringen framgår av tabell 6.3. I den efterföljande beskrivningen motsvaras varje rad i tabell 6.3 av en rubrik.

I utgifterna i statens budget ingår en beräkningsteknisk överföring till hushållssektorn 2017–2019 som motsvarar skillnaden mellan regeringens föreslagna och aviserade budgetförstärkningar och budgetförsvagningar i propositionen Vårändringsbudget för 2015 (prop. 2014/15:99) och i 2015 års ekonomiska vårproposition (prop. 2014/15:100) samt i budgetpropositionen för 2016. Det är regeringens avsikt att dessa överstigande medel ska användas för finansiering av framtida reformer. Den beräkningstekniska överföringen påverkar den offentliga sektorns utgifter på samma sätt som de takbegränsade utgifterna. Överföringen belastar därmed statens budgetsaldo och det finansiella sparandet i staten och den offentliga sektorn.

Tabell 6.3 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med föregående år för 2016–2020

Miljarder kronor

	2016	2017	2018	2019	2020
Takbegränsade utgifter	59	71	32	39	21
<i>Förklaras av:</i>					
Åtgärder/reformer ¹	19	6	0	-6	-4
Pris- och löneomräkning	3	2	4	6	7
Övriga makroekonomiska förändringar	17	17	21	21	17
Volymer ²	39	19	4	5	9
Tekniska justeringar ³	10	0	1	1	1
Beräkningsteknisk överföring till hushållen ⁴	0	0	1	5	-6
Övrigt	-30	26	0	9	-3

¹ Anslagsförändringar som motiverar tekniska justeringar av utgiftstaket ingår inte. Vidare ingår inte medel som i propositionen Vårändringsbudget för 2016 (prop. 2015/16:99) och Extra ändringsbudget för 2016 – Ändring av rätten till bistånd för vissa utlänningar (prop. 2015/16:146) föreslås tillföras anslag som påverkas av förändringar i volym och makroekonomiska förutsättningar (i första hand transfereringsanslag).

² Begreppet volym innefattar ett antal olika förklaringar till utgiftsförändringar, bl. a. antal personer i vissa transfereringssystem, längden på den tid som en person finns i ett transfereringssystem samt förändringar av nivån på styckkostnader i transfereringssystemen som inte direkt kan kopplas till de makroekonomiska förutsättningarna.

³ Utgiftsförändringar som motiverar tekniska justeringar av utgiftstakets nivå.

⁴ Avser de överstigande medel som uppstod på grund av att regeringen i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1) föreslog och aviserade åtgärder som medförde större budgetförstärkningar än budgetförsvagningar.

Källa: Egna beräkningar.

Beslutade, föreslagna och aviserade reformer

Beslutade, föreslagna och aviserade reformer beräknas leda till ökade utgifter under utgiftstaket mellan 2015 och 2020 med sammanlagt 15 miljarder kronor. I tabell 6.4 redovisas hur denna förändring fördelas på enskilda år och utgiftsområden. Nedan kommenteras några av de största förändringarna 2016–2020. Utgifterna påverkas även av att tidigare reformer eller temporära program upphör eller minskar i omfattning.

Utgiftsområde 6 Försvar och samballets krisberedskap

Till följd av den av riksdagen beslutade inriktningen för försvaret (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251) presenterades i budgeten för 2015 och 2016 satsningar för att förstärka Sveriges försvarsförmåga, vilka beräknas öka utgifterna under utgiftsområdet med 1,4 miljarder kronor 2016, 1,0 miljarder kronor 2017, 0,5 miljarder kronor 2018, 1,4 miljarder kronor 2019 och 1,0 miljarder kronor 2020, jämfört med föregående år.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Till följd av reformer som föreslås och aviseras i propositionen Vårändringsbudget för 2016, avseende finansiering av utgiftsökningar under utgiftsområde 8 Migration, beräknas utgifterna under utgiftsområdet minska med 4,1 miljarder kronor 2016 jämfört med 2015. Eftersom minskningen av anslaget endast avser 2016 beräknas utgifterna under utgiftsområdet öka med 4,1 miljarder kronor 2017 jämfört med 2016.

Utgiftsområde 8 Migration

Till följd av reformer som föreslås i propositionen Vårändringsbudget för 2016, avseende ökning av anslaget för Migrationsverkets förvaltningskostnader, beräknas utgifterna under utgiftsområdet öka med 2,0 miljarder kronor 2016 och minska med 2,0 miljarder kronor 2017, jämfört med föregående år.

Till följd av reformer som presenterades i budgetpropositionen för 2016, avseende bl.a. en ny placeringsform och ett nytt ersättnings-system för mottagande av ensamkommande barn och höjd ersättning till kommunerna för skola till asylsökande barn, beräknas utgifterna under utgiftsområdet öka med 0,4 miljarder kronor 2016 och minska med 0,4 miljarder kronor 2017, jämfört med föregående år.

Tabell 6.4 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med föregående år för 2016–2020 till följd av tidigare beslutade och aviserade samt nu föreslagna och aviserade åtgärder/reformer och finansieringar

Miljarder kronor
Minustecken innebär anslagsminskningar eller att temporära program upphör eller minskar i omfattning

	2016	2017	2018	2019	2020
UO 1 Rikets styrelse	0,18	-0,08	0,00	-0,01	-0,02
UO 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	-0,01	-0,22	0,00	-0,01	0,00
UO 3 Skatt, tull och exekution	0,01	0,01	-0,02	-0,01	0,00
UO 4 Rättsväsendet	0,42	-0,18	0,10	0,04	-0,01
UO 5 Internationell samverkan	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UO 6 Försvar och samhällets krisberedskap	0,73	1,14	0,45	1,45	1,11
UO 7 Internationellt bistånd	-3,69	4,31	-0,02	0,00	-0,01
UO 8 Migration	2,01	-3,40	-0,14	-0,02	-0,08
UO 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	4,21	-5,22	-1,48	-3,26	-1,34
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	1,12	0,12	0,06	0,12	0,00
UO 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00
UO 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	0,64	-0,12	-0,05	0,16	0,00
UO 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering	0,72	0,30	0,22	-0,89	-0,29
UO 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	2,87	2,21	1,03	-0,53	-0,16
UO 15 Studiestöd	0,75	-0,02	0,12	-0,04	0,00
UO 16 Utbildning och universitetsforskning	3,81	3,11	-0,14	-0,79	-0,47
UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	0,34	0,10	0,02	-0,10	-0,06
UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	5,32	0,58	0,19	-0,68	0,00
UO 19 Regional tillväxt	0,75	0,22	-0,21	0,08	-0,04
UO 20 Allmän miljö- och naturvård	1,39	0,21	-0,40	-0,49	-0,21
UO 21 Energi	0,46	0,02	-0,15	-0,02	-0,51
UO 22 Kommunikationer	2,70	1,78	0,05	-1,15	-1,03
UO 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	3,14	-0,91	0,29	0,01	-0,18
UO 24 Näringsliv	0,35	-0,03	-0,08	0,00	-0,65
UO 25 Allmänna bidrag till kommuner	-9,05	1,68	0,32	0,06	0,06
UO 27 Avgiften till Europeiska unionen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Summa utgiftsförändringar	19,42	5,58	0,15	-6,09	-3,88

Anm.: Anslagsförändringar som motiverar tekniska justeringar av utgiftstaket ingår inte. Nu föreslagna och aviserade åtgärder/reformer och finansieringar avser förslag och aviseringar i propositionen Vårändringsbudget för 2016 (prop. 2015/16:99) och propositionen Extra ändringsbudget för 2016 – Ändring av rätten till bistånd för vissa utlänningar (prop. 2015/16:146) som inte avser regelstyrda transfereringsanslag (känsliga för förändringar i volymer och makroekonomiska förutsättningar).

Källa: Egna beräkningar

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Utgiftsförändringar till följd av förslag om beslut i propositionen Vårändringsbudget för 2016, avseende framför allt tillkommande kostnader för läkemedelsförmånerna, beräknas öka utgifterna under utgiftsområdet med 1,8 miljarder kronor 2016 och minska utgifterna med 1,8 miljarder kronor 2017, jämfört med föregående år.

Till följd av utgiftsförändringar som presenterades i budgetpropositionen för 2016, avseende bl.a. kostnadsfria läkemedel för barn, ändrad uppräkningsnivå av timersättningen i den statliga assistansersättningen och en satsning på att förbättra ungas psykiska hälsa samt en tillfällig förstärkning 2016 av hälso- och sjukvården, beräknas utgifterna under utgiftsområdet öka med 3,3 miljarder kronor 2016 och därefter minska med 2,2 miljarder kronor 2017, 0,5 miljarder kronor 2018 och 0,7 miljarder kronor 2019, jämfört med föregående år.

I enlighet med förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2015 beslutades om reformer avseende bl.a. förlossningsvård och äldreomsorg samt om en ökning av anslaget *Bidrag för läkemedelsförmånerna* (prop. 2014/15:99, bet. 2014/15:FiU21, rskr. 2014/15:255). Som en följd av dessa reformer beräknas utgifterna under utgiftsområdet minska med 0,3–0,4 miljarder kronor 2016–2019, jämfört med föregående år. Utgiftsförändringen avseende bemanning i äldreomsorgen är beräknad t.o.m. 2018.

Ett antal tidigare beslutade tillfälliga reformer, avseende bl.a. förlossningsvård och kvinnors hälsa samt ungas psykiska ohälsa, upphör 2020. Detta innebär att utgifterna under utgiftsområdet beräknas minska med 0,8 miljarder kronor 2020 jämfört med 2019.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Till följd av reformer som presenterades i budgetpropositionen för 2016, avseende bl.a. borttagande av den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen, beräknas utgifterna under utgiftsområdet öka med 1,2 miljarder kronor 2016 jämfört med 2015.

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Till följd av reformer som presenterades i propositionen Vårändringsbudget för 2015 avseende bl.a. arbetslöshetsförsäkringen, extratjänster, traineejobb, utbildningskontrakt och

Arbetsförmedlingens verksamhet, beräknas utgifterna under utgiftsområdet öka med 3,0 miljarder kronor 2016, 1,3 miljarder kronor 2017, 0,2 miljarder kronor 2018 och 0,2 miljarder kronor 2019, jämfört med föregående år.

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Till följd av reformer som föreslås och aviseras i propositionen Vårändringsbudget för 2016, avseende bl.a. omfördelning av en del av tillgängliga medel för fler lärare i lågstadiet och minskade särskilda medel till universitet och högskolor, beräknas utgifterna under utgiftsområdet minska med 0,9 miljarder kronor 2016 och öka med 1,2 miljarder kronor 2017, jämfört med föregående år.

Till följd av reformer som presenterades i budgetpropositionen för 2016, avseende bl.a. höjda lärarlöner, specialpedagogisk fortbildningssatsning i grundskolan och fler platser inom yrkesvux och yrkeshögskola, beräknas utgifterna under utgiftsområdet öka med 2,5 miljarder kronor 2016, 2,3 miljarder kronor 2017 och 0,1 miljarder kronor 2018 samt minska med 0,1 miljarder kronor 2019, jämfört med föregående år.

Till följd av reformer som beslutades efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2015 och reformer som aviserades i 2015 års ekonomiska vårproposition och sedan beslutades efter förslag i budgetpropositionen för 2016, avseende bl.a. grundskolan och utökningen av antalet platser inom högre utbildning och vuxenutbildningen, beräknas utgifterna under utgiftsområdet öka med 1,5 miljarder kronor 2016 jämfört med 2015.

Till följd av den av riksdagen beslutade inriktningen för forsknings- och innovationspolitiken (prop. 2012/13:30, bet. 2012/13:UbU3, rskr. 2012/13:151) presenterades i budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:UbU1, rskr. 2013/14:104) reformer som beräknas öka utgifterna under utgiftsområdet med 0,9 miljarder kronor 2016 jämfört med 2015.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Till följd av reformer som beslutades efter förslag i budgetpropositionen för 2016, avseende bl.a. investeringsbidrag för uppförande av hyresbostäder och stöd till kommuner för att öka byggandet av bostäder,

beräknas utgifterna under utgiftsområdet öka med 5,6 miljarder kronor 2016 jämfört med 2015.

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Till följd av reformer som beslutades efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2015 för att öka takten i arbetet med att nå miljö kvalitetsmålen beräknas utgifterna under utgiftsområdet öka med 1,3 miljarder kronor 2016 jämfört med 2015.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Till följd av reformer som beslutades efter förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2015, avseende bl.a. förstärkning av järnvägsunderhåll, beräknas utgifterna under utgiftsområdet öka med 0,6 miljarder kronor 2016 jämfört med 2015. Satsningarna på förstärkning av järnvägsunderhåll är tillfälliga och upphör 2019, vilket innebär att utgifterna beräknas minska med 1,2 miljarder kronor 2019 jämfört med 2018.

Till följd av tidigare beslutade reformer, avseende bl.a. infrastruktursatsningar i Stockholm, i enlighet med förslag i bl.a. propositionen Förändrad trängselskatt och infrastruktursatsningar i Stockholm (prop. 2013/14:76, bet. 2013/14:SkU24, rskr. 2013/14:186) beräknas utgifterna under utgiftsområdet öka med 0,7 miljarder kronor 2016 jämfört med 2015.

Ett antal tillfälliga reformer som beslutades efter förslag i budgetpropositionen för 2016, avseende bl.a. kollektivtrafik och järnväg i landsbygd samt väg- och järnvägsunderhåll i landsbygd, upphör 2020. Detta innebär att utgifterna under utgiftsområdet beräknas minska med 0,5 miljarder kronor 2020 jämfört med 2019.

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Till följd av reformer som beslutades efter förslag i budgetpropositionen för 2016, avseende bl.a. omfördelning mellan år av medel inom landsbygdsprogrammet för 2014–2020, beräknas utgifterna under utgiftsområdet öka med 1,7 miljarder kronor 2016 samt minska med 0,9 miljarder kronor 2017 och 0,7 miljarder kronor 2018, jämfört med föregående år.

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Till följd av det tillfälliga stöd till kommuner och landsting med anledning av flyktingsituationen

som beslutades efter förslag i propositionen Extra ändringsbudget för 2015, beräknades utgifterna under utgiftsområdet öka med 9,8 miljarder kronor 2015 (prop. 2015/16:47, bet. 2015/16:FiU18, rskr. 2015/16:94). Eftersom ökningen av anslaget endast avser 2015 beräknas utgifterna under utgiftsområdet minska med 9,8 miljarder kronor 2016 jämfört med 2015.

Till följd av reformer som beslutades efter förslag i budgetpropositionen för 2016, som bl.a. innebär en satsning på tandvård för unga och borttagande av vissa av de förändringar i det kommunalekonomiska utjämningsystemet som infördes efter förslag av den förra regeringen, beräknas utgifterna under utgiftsområdet minska med 0,8 miljarder kronor 2016, samt öka med 0,9 miljarder kronor 2017 och 0,3 miljarder kronor 2018, jämfört med föregående år.

Till följd av beslutet att i enlighet med förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2015 kompensera kommunsektorn med anledning av slopad nedsättning av arbetsgivaravgiften för unga beräknas utgifterna under utgiftsområdet öka med 1,7 miljarder kronor 2016 och 0,5 miljarder kronor 2017, jämfört med föregående år.

Till följd av finansieringen av prioriterade utbildningsreformer inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, som aviserades i 2015 års ekonomiska vårproposition och beslutades efter förslag i budgetpropositionen för 2016, beräknas utgifterna under utgiftsområdet minska med 0,7 miljarder kronor 2016, 1,1 miljarder kronor 2017 och 0,7 miljarder kronor 2018, jämfört med föregående år.

Till följd av en reform som beslutades efter förslag i budgetpropositionen för 2014, avseende utökad matematikundervisning i årskurs 4–6, beräknas utgifterna under utgiftsområdet öka med 0,2 miljarder kronor 2016 och 0,2 miljarder kronor 2017, jämfört med föregående år.

Pris- och löneomräkning av anslag för förvaltnings- och investeringsändamål

Inom staten genomförs årligen en pris- och löneomräkning av anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål. Omräkningen syftar till att återspegla pris- och löneförändringar i övriga samhället med två års eftersläpning. Det innebär att 2017 års omräkning utgår från utfallsstatistik för 2015. Pris- och löneomräkningen för 2017 har

genomförts, men fastställs först i samband med att riksdagen beslutar om budgetpropositionen för 2017. Regeringens utgiftsprognos för 2017 bygger dock på den omräkning som genomförts. För 2018–2020 baseras utgiftsprognosen på preliminära beräkningar.

Vid omräkningen används separata index för att spegla prisutvecklingen avseende löner, hyreskostnader och övrig förvaltning.

Löneindex utgörs av ett arbetskostnadsindex som baseras på utvecklingen av lönekostnaden för tjänstemän i tillverkningsindustrin två år före det aktuella året, med avdrag för ett tioårigt genomsnitt av produktivitetsutvecklingen i den privata tjänstesektorn. För omräkningen av löner 2017 är omräkningstalet 1,82 procent.

Hyresindex beräknas enligt två olika metoder, beroende på om avtalet för fastigheten i fråga kan omförhandlas under det kommande budgetåret eller inte. Hyresavtal som inte kan omförhandlas räknas om med 70 procent av den årliga förändringen av konsumentprisindex, vilket motsvarar 0,06 procent för 2017. Hyresavtal som kan omförhandlas under det kommande budgetåret räknas i stället om utifrån hyresutvecklingen i det geografiska område där fastigheten är belägen. I dessa fall blir omräkningstalet individuellt för varje berört anslag.

För omräkningen av övriga förvaltningskostnader används ett sammanvägt omräkningstal som speglar prisutvecklingen för ett urval av varor och tjänster, baserat på flera index från Statistiska centralbyrån. För omräkningen av övriga förvaltningskostnader 2017 är omräkningstalet 0,25 procent.

Pris- och löneomräkningen gör att utgifterna ökar med 3 miljarder kronor 2016 och med 2 miljarder kronor 2017. År 2018–2020 förväntas den årliga omräkningen uppgå till 4, 6 respektive 7 miljarder kronor.

Övriga makroekonomiska förändringar

De statliga utgifterna påverkas av den ekonomiska utvecklingen i Sverige och omvärlden. I avsnitt 3 finns en närmare beskrivning av de makroekonomiska förändringar som påverkar de takbegränsade utgifterna 2016–2020.

Flera transfereringar till hushållen följer den allmänna pris- och löneutvecklingen, t.ex. sjukpenningen, föräldrapenningen, sjuk- och aktivitetsersättningen samt garantipensionen. År 2016–2020 bedöms pris- och löneutvecklingen ta fart, vilket medför något högre ökning av transfereringsutgifterna dessa år. Nedan följer förklaringar till de större utgiftsförändringarna under prognosperioden som är hänförliga till förändringar i makroekonomiska antaganden.

Ökningar i de inkomstgrundade pensionerna

De prognostiserade makroekonomiska förändringarna 2016–2020 påverkar utgiftsutvecklingen i ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. De årliga ökningarna i utgifterna för ålderspensionssystemet 2017–2020 är huvudsakligen hänförliga till den makroekonomiska utvecklingen, främst löneutvecklingen i samhället, som avspeglas genom inkomstindex.

Biståndet ökar till följd av en ökande bruttonationalinkomst

Biståndsramen motsvarar 0,98 procent av beräknad bruttonationalinkomst (BNI). Utvecklingen av BNI bedöms leda till en ökning av biståndet med 1,8–2,4 miljarder kronor per år 2016–2020.

Tabell 6.5 Helårsekvivalenter i vissa ersättningssystem

Tusental

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sjuk- och rehabiliteringspenning ¹	170	147	131	150	169	183	199	223	242	253	258	262	266
Sjuk- och aktivitetsersättning	458	435	397	354	328	313	304	300	291	286	282	281	279
Arbetslöshetsersättning	94	131	117	88	91	97	86	81	76	72	73	75	77
Arbetsmarknadspolitiska program ²	76	117	178	168	173	181	168	164	166	157	154	160	164
Etableringsersättning ³	-	-	-	4	10	18	29	41	51	67	88	97	87
Ekonomiskt bistånd ⁴	79	89	96	98	99	102	100	94	93	91	92	98	106
Summa	878	919	918	862	871	893	886	903	919	925	947	973	980

¹ Inklusive sjuklön som betalas av arbetsgivaren.² Från och med 2015 är även traineejobb och extratjänster inkluderade. Deltagare i arbetsmarknadspolitiska program som får ersättning i form av rehabiliteringspenning eller etableringsersättning räknas till sjuk- och rehabiliteringspenning respektive etableringsersättning.³ Etableringsersättningen introducerades i december 2010. I tabellen anges därför endast helårsekvivalenter fr.o.m. 2011.⁴ Avser åldersgruppen 20–64 år.

Källa: Egna beräkningar.

Volymer

Utgiftsökningar om sammanlagt knappt 77 miljarder kronor mellan 2015 och 2020 är främst hänförliga till antaganden om att antalet personer i vissa transfereringssystem ökar över tid, se tabell 6.6. I tabell 6.5 redovisas utvecklingen för antalet helårspersoner i transfereringssystemen, s.k. helårsekvivalenter. En fördel med att använda helårsekvivalenterna i stället för volymmått i tabell 6.6 är att de möjliggör jämförelser mellan olika transfereringssystem. En helårsekvivalent motsvarar en person som försörjs av ett ersättningssystem ett helt år. Exempelvis blir två personer som under ett år är sjukskrivna på halvtid tillsammans en helårsekvivalent. Nedan följer förklaringar till de större utgiftsförändringarna under prognosperioden som är hänförliga till förändringar i volymer.

Ökande utgifter för asylsökande och nyanlända

Sverige tog under 2015 emot 162 877 asylsökande, vilket var en fördubbling jämfört med 2014.

Den genomsnittliga vistelsetiden i Migrationsverkets mottagningssystem för personer som sökt asyl var 104 dagar 2015. Den genomsnittliga handläggningstiden för ett första beslut på asylansökan för personer som anlänt under hösten 2015 väntas bli 450–720 dagar, vilket ger en indikation om den kommande genomsnittliga vistelsetiden. Vid utgången av 2015 uppgick antalet inskrivna personer i mottagandet till 181 890 personer. Antalet beräknas gradvis öka för att vid utgången av 2016 uppgå till 203 100 personer. I de beräknade

utgifterna för utgiftsområde 8 Migration återspeglas utvecklingen genom ökande utgifter 2016 och 2017, och därefter minskande utgifter 2018–2020, jämfört med föregående år. Utgiftsförändringarna under utgiftsområde 8 Migration påverkar också utgiftsområde 7 Internationellt bistånd eftersom en del av kostnaderna för asylmottagandet avräknas från biståndsramen.

År 2016 väntas omkring 48 100 personer beviljas uppehållstillstånd, vilket innebär att de ska bli kommunplacerade. Utgifterna för ersättningar och insatser för etablering av nyanlända under utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering beräknas öka från drygt 20 miljarder kronor 2016 till drygt 56 miljarder kronor 2020 till följd av det ökade antalet nyanlända. För mottagandet får kommunerna bl.a. en schablonersättning som utbetalas under en tvåårsperiod. Det ökade antalet ensamkommande barn och ungdomar har stor effekt på utgifterna under utgiftsområdet, då kommunerna får särskild ersättning för mottagandet av dessa och de oftast stannar flera år i kommunens omsorg.

Av de som beviljats uppehållstillstånd är ungefär hälften 20–64 år. De flesta av dessa skrivs in i etableringsuppdraget, vars syfte är att underlätta inträdet på arbetsmarknaden. Deltagare i etableringsuppdraget är berättigade till etableringsersättning i som längst två år. År 2015 uppgick det genomsnittliga antalet deltagare i etableringsuppdraget till ca 48 400. Antalet deltagare i etableringsuppdraget förväntas öka kraftigt fram t.o.m. 2019, då det prognostiserade antalet deltagare uppgår till ca 112 500 personer,

för att därefter minska till 101 400 personer 2020 (se tabell 6.6)

Fler barn och pensionärer

Antalet uttagna dagar med föräldrapenning har ökat under 2000-talet och beräknas fortsätta att öka med ca 9 procent mellan 2015 och 2020, se tabell 6.6. Ökningen beror dels på att fler barn föds, dels på att fler barn invandrar. Det ökade antalet barn medför även att antalet barnbidrag väntas öka med knappt 12 procent 2015–2020, se tabell 6.6. Detta medför ökade utgifter under utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.

Antalet personer med inkomst- och tilläggs-pension beräknas öka markant framöver, se tabell 6.6. Detta beror huvudsakligen på demografiska faktorer. Allt fler personer som går i pension har inkomstgrundad pension och generellt en högre inkomstgrundad pension än dagens ålderspensionärer. De nytillkomna pensionärerna väntas därför inte erhålla garanti-pension och bostadstillägg i samma utsträckning som dagens pensionärer. Som en följd av detta väntas antalet pensionärer med garantipension eller bostadstillägg minska mellan 2015 och 2020, se tabell 6.6. Dessa trender leder till att en successivt växande andel av de samlade pensions-utbetalningarna från statens budget och ålders-pensionssystemet kommer utbetalas från ålders-pensionssystemet, medan de pensioner som betalas ut från statens budget under utgifts-område 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom successivt minskar i nominella termer.

Utgifterna för sjukpenning ökar

Antalet nettodagar, dvs. antalet dagar med partiell ersättning omräknat till hela dagar, i sjukpenningssystemet har ökat sedan 2011, vilket beror både på ett ökat antal nya sjukfall och på att sjukfallen blir längre. De kommande åren förväntas antalet sjukpenningdagar fortsätta att öka, dock med en avtagande ökningstakt 2016–2020 (se tabell 6.6). Detta bidrar till att utgifterna under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning beräknas öka från knappt 103 miljarder kronor 2015 till knappt 118 miljarder kronor 2020.

Utgifter för statlig assistansersättning ökar

Antalet personer som får personlig assistans som ersätts av staten förväntas vara oförändrat under prognosperioden, se tabell 6.6. Samtidigt

bedöms det genomsnittliga antalet timmar assistans per person öka. Sammantaget leder detta till ökade utgifter för statlig assistans-ersättning under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 2017–2020. År 2016 minskar dock utgifterna för statlig assistans-ersättning relativt mycket jämfört med 2015, vilket till största del är en effekt av att Försäkringskassan den 1 oktober 2016 övergår från förskotts- till efterskotts-betalning av ersättningen.

Tabell 6.6 Volymer inom olika transfereringssystem

Utgifts- område		Köns- fördelning Utfall 2014	Köns- fördelning Utfall 2015	Utfall 2014	Utfall 2015	Prognos				
						2016	2017	2018	2019	2020
8	Asylsökande, genomsnittligt antal inskrivna	35,8%kv 64,2%m	33,2%kv 66,8%m	61 900	100 200	192 000	183 100	141 000	107 900	97 400
9	Antal personer med assistans- ersättning	46,1%kv 53,9%m	45,9%kv 54,1%m	16 000	16 200	16 100	16 100	16 100	16 100	16 100
9	Antal timmar assistans per vecka per beviljad brukare, genomsnitt	98,5%kv ¹ 101,3%m ¹	98,4%kv ¹ 101,4%m ¹	122,7	125,8	128,0	130,1	132,2	133,7	135,6
10	Antal sjukpenningdagar (netto) ² , miljoner	63,5%kv 36,5%m	64,1%kv 35,9%m	50,6	56,7	63,0	66,5	68,3	69,6	70,8
10	Antal rehabiliterings- penningdagar (netto) ² , miljoner	66,5%kv 33,5%m	67,7%kv 32,3%m	2,3	2,6	3,0	3,5	3,7	3,9	4,1
10	Antal personer med sjukersättning	59,7%kv 40,3%m	59,7%kv 40,3%m	325 200	313 200	300 700	291 900	285 600	281 000	277 300
10	Antal personer med aktivitets- ersättning	46,8%kv 53,2%m	46,9%kv 53,1%m	32 200	35 800	38 200	40 900	43 300	45 800	48 200
10	Antal personer med sjuk- och aktivitets- ersättning som erhåller bostadstillägg	54,2%kv 45,8%m	53,3%kv 46,7%m	126 000	128 300	129 100	131 000	132 900	134 800	136 700
11	Antal personer med garantipension	80,0%kv 20,0%m	79,6%kv 20,4%m	785 800	768 600	723 200	660 300	619 000	598 900	599 900
11	Antal pensionärer som erhåller bostadstillägg	77,7%kv 22,3%m	76,8%kv 23,2%m	278 200	286 700	285 700	281 900	279 800	280 200	281 000
ÅP	Antal personer med tilläggs-pension	52,1%kv 47,9%m	52,1%kv 47,9%m	1 976 000	2 018 400	2 047 400	2 063 900	2 066 500	2 034 600	1 973 200
ÅP	Antal personer med inkomstpension	49,9%kv 50,1%m	50,0%kv 50,0%m	1 288 400	1 392 600	1 491 000	1 584 600	1 674 700	1 761 200	1 844 900
12	Antal barnbidrag	88,0%kv 12,0%m	81,7%kv 18,3%m	1 755 900	1 796 200	1 833 900	1 873 100	1 912 100	1 943 700	2 003 200
12	Antal uttagna föräldra- penningdagar (netto) ² , miljoner	74,7%kv 25,3%m	73,8%kv 26,2%m	51,7	52,9	53,7	54,5	55,6	56,7	57,5
12	Antal uttagna tillfälliga föräldra- penningdagar (netto) ² , miljoner	54,8%kv 45,2%m	54,5%kv 45,5%m	6,8	6,9	7,1	7,2	7,3	7,5	7,7
13	Antal deltagare i etableringsinsatser	43,5%kv 56,5%m	42,7%kv 57,3%m	36 600	48 400	60 000	79 600	103 900	112 500	101 400

Utgifts- område		Köns- fördelning Utfall 2014	Köns- fördelning Utfall 2015	Utfall 2014	Utfall 2015	Prognos				
						2016	2017	2018	2019	2020
15	Antal personer med studiehjälp	48,3%kv 51,7%m	47,7%kv 52,3%m	406 400	398 200	396 000	401 000	408 700	419 500	430 900
15	Antal personer med studiemedel ³	59,3%kv 40,7%m	60,1%kv 39,9%m	515 900	509 500	567 300	578 800	577 600	575 500	574 700

Anm.: Volymuppgifter om antal personer avser årsgenomsnitt och är avrundat till närmaste hundratal om inte annat anges. Antaganden om arbetslöshetstal och deltagare i arbetsmarknadspolitiska program ingår i de makroekonomiska förutsättningarna, vilka redovisas i avsnitt 4.

¹ Könsfördelningen baseras på genomsnittligt antal timmar per brukare. Inte en total. Därför summerar inte andelarna till 100 procent. År 2015 hade kvinnor 98,4 procent av det genomsnittliga antalet timmar beviljad assistens per vecka och männen 101,4 procent.

² Antal dagar med partiell ersättning är omräknade till hela dagar.

³ Bruttoreknat antal. När stödmottagare under året har studerat på flera utbildningsnivåer eller både i Sverige och utomlands uppstår dubbelräkning. Nettoräknat var antalet studiemedelstagare 482 200 personer 2014 och 475 900 personer 2015.

Källa: Egna beräkningar.

Tekniska justeringar

När en utgiftsförändring inte har samma nettoeffekt på den offentliga sektorns konsoliderade utgifter eller det offentliga finansiella sparandet som på de takbegränsade utgifterna kan det motivera en teknisk justering av nivån på utgiftstaket. Tekniska justeringar har genomförts regelbundet sedan utgiftstaket infördes 1997 och justeringarna föreslås normalt i budgetpropositionen.

De utgiftsförändringar som har motiverat tekniska justeringar av utgiftstakets nivå för 2016 uppgår till 10 miljarder kronor. Justeringarna är främst föranledda av att vissa stöd budgeteras på utgiftssidan i stället för, som tidigare, på inkomstsidan. De stöd som avses är sjöfartsstöd, nystartsjobb, stöd till introduktionsanställning och ersättningar för höga sjuklönekostnader. År 2017–2020 uppgår de tekniska justeringarna till 0–1 miljard kronor per år.

Beräkningsteknisk överföring till hushållen

I utgifterna i statens budget ingår en beräkningsteknisk överföring till hushållssektorn 2017–2019, som motsvarar skillnaden mellan regeringens föreslagna och aviserade budgetförstärkningar och budgetförsvagningar i propositionen Vårändringsbudget för 2015 och i 2015 års ekonomiska vårproposition samt i budgetpropositionen för 2016. Det är regeringens avsikt att dessa överstigande medel ska användas för finansiering av framtida reformer.

Den beräkningstekniska överföringen till hushållen medför att utgifterna ökar med 0,2 miljarder kronor 2017, 1,1 miljarder kronor 2018 och 4,6 miljarder kronor 2019 och minskar

med 6,0 miljarder kronor 2020, jämfört med föregående år.

Övriga utgiftspåverkande faktorer

En del av förändringen av de takbegränsade utgifterna 2016–2020 förklaras av andra faktorer än beslutade, föreslagna och aviserade reformer, pris- och löneomräkningen, samt övriga makroekonomiska förändringar eller volymer. Dessa övriga faktorer består exempelvis av EU-avgiften och förändringar av anslagsbehållningar. Den främsta förklaringen till utvecklingen av posten Övriga utgiftspåverkande faktorer är att avgiften till Europeiska unionen fluktuerar mycket 2016–2020. Fluktuationen beror framför allt på retroaktiva rabatter på medlemsavgiften (se tabell 6.2).

6.2 Utgiftsprognos för 2016

I statens budget för 2016 uppgick de samlade utgifterna under samtliga utgiftsområden, inklusive posten Minskning av anslagsbehållningar, till 923,1 miljarder kronor. I den aktuella prognosen beräknas utgifterna uppgå till 912,0 miljarder kronor, dvs. 11,2 miljarder kronor lägre än budgeterat. De takbegränsade utgifterna (utgiftsområde 1–25 och 27 samt utgifterna i ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget) beräknades i budgeten för 2016 till 1 197,9 miljarder kronor. I den aktuella prognosen beräknas dessa utgifter uppgå till 1 193,6 miljarder kronor, dvs. 4,3 miljarder kronor lägre (tabell 6.7).

I tabell 6.7 redovisas av riksdagen beslutade ramar för utgiftsområden, föreslagna ändringar i budgeten summerade per utgiftsområde, och de prognostiserade utgifterna för respektive utgiftsområde och ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.

Utgifterna i statens budget för 2016, exklusive statsskuld räntor, bedöms totalt sett bli något lägre än de beslutade utgiftsramarna. Detta beror till övervägande del på minskningar av utgifterna under fem utgiftsområden, men motverkas samtidigt av en stor ökning av utgifterna under ett utgiftsområde (se diagram 6.1 och fördjupad information per utgiftsområde under diagrammet).

I prognoserna har hänsyn tagits till regeringens förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2016 och propositionen Extra ändringsbudget för 2016 – Ändring av rätten till bistånd för vissa utlänningar. Nedan redogörs översiktligt för innehållet i dessa propositioner och de utgiftsbegränsande åtgärder som regeringen vidtog i december 2015.

I propositionen Vårändringsbudget för 2016 och propositionen Extra ändringsbudget för 2016 – Ändring av rätten till bistånd för vissa utlänningar föreslår regeringen anslagsökningar och anslagsminskningar som medför en sammanlagd nettoförändring av anslagsnivåerna med 27,2 miljarder kronor.

Huvuddelen av bruttoökningen, 30,8 miljarder kronor, avsätts för utgiftsområde 8 Migration. Under hösten 2015 ökade antalet personer som sökte asyl i Sverige påtagligt och översteg kraftigt de antaganden som låg till grund för beräkningarna i budgetpropositionen

för 2016 och därmed för anvisade medel 2016 för mottagande av asylsökande.

För att hantera osäkerheten när det gäller utgiftsutvecklingen som följer av antalet asylsökande och säkra tillräckliga marginaler under utgiftstaket har regeringen vidtagit åtgärder för att minska de planerade utgifterna för 2016 på en rad områden med sammanlagt drygt 19,6 miljarder kronor. Utgifterna begränsades med 11,3 miljarder kronor genom att betalningar tidigare lades till 2015 i stället för 2016. Utgiftsbegränsningarna avsåg EU-avgiften (ca 6,7 miljarder kronor), läkemedelsförmåner (ca 1,8 miljarder kronor), biståndet (ca 1,8 miljarder kronor) och reformen för fler anställda i lågstadiet (ca 1,0 miljarder kronor). Verksamheterna fick därmed medlen något tidigare än planerat.

Vidare beslutades utgiftsbegränsningar (s.k. limiter) om 8,4 miljarder kronor för 2016 genom att medel på vissa områden tillsvidare inte gjordes tillgängliga för ansvariga myndigheter. Begränsningarna avsåg bl.a. biståndet, till följd av en förväntad ökad avräkning för kostnader för asylmottagande (ca 4,0 miljarder kronor), infrastruktur, till följd av en ökad lånefinansiering av investeringar som finansieras med trängselskatt (ca 1,5 miljarder kronor), Arbetsförmedlingens programinsatser (ca 0,9 miljarder kronor), stöd till skollokaler och pedagogiska utemiljöer (ca 0,5 miljarder kronor), åtgärder för en värdefull natur (ca 0,3 miljarder kronor), vägunderhåll (ca 0,5 miljarder kronor), utbildning och forskning (ca 0,5 miljarder kronor) och vissa mindre begränsningar inom bl.a. områdena näringsliv och regional tillväxt (ca 0,2 miljarder kronor). Regeringen har i propositionen Vårändringsbudget för 2016 lämnat förslag om anslagsminskningar för merparten av utgiftsbegränsningarna.

Av tabell 6.10 framgår vilka av förslagen i propositionerna Vårändringsbudget för 2016 och Extra ändringsbudget för 2016 – Ändring av rätten till bistånd för vissa utlänningar som avser nya diskretionära reformer och vilka förslag som är föranledda av att volymer eller makroekonomiska förutsättningar förändrats jämfört med den bedömning som låg till grund för riksdagens beslut om statens budget för 2016.

Den stora differensen om 34,5 miljarder kronor mellan prognosen och de totalt anvisade medlen i tabell 6.7 förklaras delvis av de tidigare lagda betalningarna, som medför lägre prognoser för 2016.

Tabell 6.7 Utgifter 2015 och 2016

Miljarder kronor

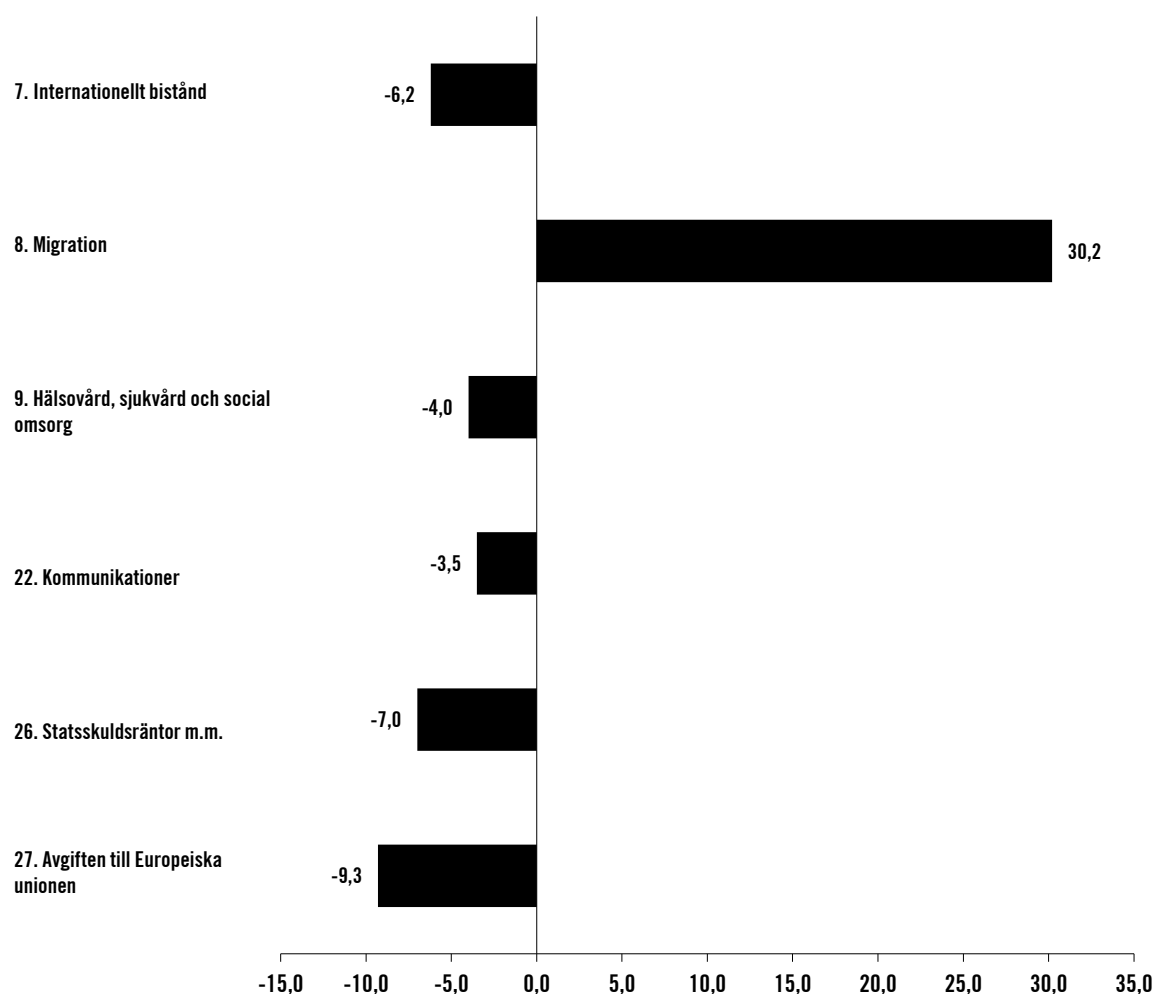
Utgiftsområde	2015			2016		Differens prognos- urspr. budget	Differens prognos- totalt anvisat
	Utfall ¹	Urspr. budget ²	Ändrings- budget ³	Totalt anvisat ⁴	Prognos		
1 Rikets styrelse	12,3	12,7	0,1	12,8	12,9	0,2	0,1
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	14,4	14,8	0,2	15,0	15,0	0,2	0,0
3 Skatt, tull och exekution	10,8	10,8		10,8	10,7	-0,1	-0,1
4 Rättsväsendet	40,4	41,6	0,6	42,2	41,4	-0,2	-0,8
5 Internationell samverkan	1,9	1,9	0,1	2,0	2,1	0,2	0,1
6 Försvar och samhällets krisberedskap	48,3	48,8	-0,1	48,8	47,4	-1,4	-1,3
7 Internationellt bistånd	32,2	32,4	-4,1	28,3	26,2	-6,2	-2,1
8 Migration	18,7	19,4	30,8	50,3	49,6	30,2	-0,6
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	65,0	69,2	1,8	71,1	65,2	-4,0	-5,9
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	102,6	109,9	0,3	110,2	108,2	-1,6	-2,0
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	38,1	36,2		36,2	36,2	0,0	0,0
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	82,9	87,1		87,1	86,3	-0,8	-0,8
13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering	15,4	21,1	0,2	21,3	20,8	-0,2	-0,5
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	65,0	79,7	-0,8	78,8	77,1	-2,6	-1,8
15 Studiestöd	19,2	21,7		21,7	20,0	-1,7	-1,7
16 Utbildning och universitetsforskning	63,0	69,5	-0,9	68,5	67,5	-2,0	-1,1
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	13,3	13,7	0,1	13,8	13,7	0,0	-0,1
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	1,1	7,1	-0,5	6,6	4,3	-2,8	-2,3
19 Regional tillväxt	2,2	3,3	0,0	3,3	3,0	-0,2	-0,2
20 Allmän miljö- och naturvård	5,9	7,7	-0,3	7,4	7,3	-0,3	-0,1
21 Energi	2,3	2,8		2,8	2,8	0,0	0,0
22 Kommunikationer	47,2	54,1	-0,5	53,6	50,6	-3,5	-3,0
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	13,4	18,9	0,0	18,9	17,9	-1,0	-1,0
24 Näringsliv	5,5	6,0	-0,1	5,9	5,8	-0,2	0,0
25 Allmänna bidrag till kommuner	102,0	93,4		93,4	93,4	0,0	0,0
26 Statsskuldräntor m.m.	21,9	10,8		10,8	3,8	-7,0	-7,0
27 Avgiften till Europeiska unionen	44,2	31,8		31,8	22,5	-9,3	-9,3
Minskning av anslagsbehållningar		-3,1					
Summa utgiftsområden	889,3	923,1	27,2	953,4	912,0	-11,2	-41,5
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldräntor	867,4	912,4		942,7	908,2	-4,2	-34,5
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	267,5	285,5		285,5	285,4	-0,1	
Takbegränsade utgifter	1 134,9	1 197,9			1 193,6	-4,3	
Budgeteringsmarginal	23,1	17,1			21,4	4,3	
Utgiftstak	1 158,0	1 215,0			1 215,0		

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ I utfallet för 2015 har anslag fördelats till de utgiftsområden de tillhör i statens budget för 2016.² Enligt riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2016 (bet 2015/16:FiU1, rskr 2015/16:51).³ Enligt förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2016 (prop. 2015/16:99) och Extra ändringsbudget för 2016 – Ändring av rätten till bistånd för vissa utlänningar (prop. 2015/16:146). Där 0,0 anges har förslag till ändringsbudget lämnats, men beloppet för utgiftsområdet totalt uppgår till mindre än 50 miljoner kronor.⁴ Anvisat på statens budget enligt riksdagens beslut för statens budget för 2016 (bet. 2015/16:FiU1, rskr. 2015/16:29) samt förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2016 (prop. 2015/16:99) och Extra ändringsbudget för 2016 – Ändring av rätten till bistånd för vissa utlänningar (prop. 2015/16:146).

Källa: Egna beräkningar.

Diagram 6.1 Skillnad mellan utgiftsprognos för 2016 och ursprungligt anvisade medel i statens budget för 2016 för vissa utgiftsområden

Anm.: Enligt riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2016 (bet 2015/16 FIU1, rskr 2015/16:51)
Källa: Egna beräkningar.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 6,2 miljarder kronor lägre än ursprungligt anvisade medel. Detta beror främst på ökade avräkningar för asylmottagande samt att utgifter utbetalats i förskott 2015.

Utgiftsområde 8 Migration

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 30,2 miljarder kronor högre än ursprungligt anvisade medel. Upprevideringen förklaras av det exceptionellt stora antalet asylsökande under hösten 2015, vilket bidrar till att betydligt fler är inskrivna i Migrationsverkets mottagnings-system än vad som förutsågs i beräkningarna som låg till grund för budgetpropositionen för 2016. Det är främst på anslaget *Ersättningar och bostadskostnader* som utgifterna beräknas stiga.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 4,0 miljarder kronor lägre än ursprungligt anvisade medel. Nedrevideringen förklaras till största del av en ändrad periodisering på anslaget *Kostnader för statlig assistansersättning* till följd av att Försäkringskassan inför efterskottsbetalning av assistansersättningen från den 1 oktober 2016.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli ca 3,5 miljarder kronor lägre än ursprungligt anvisade medel i statens budget. Den enskilt viktigaste förklaringen är att regeringen beslutat om utgiftsbegränsningar om totalt 2,0 miljarder kronor avseende områdena vägunderhåll (engångsbesparing) och infrastruktur (ökad lånefinansiering av investeringar som finansierats

med trängselskatt). En annan viktig förklaring är att lägre räntekostnader innebär nedrevideringar av utgifterna på anslaget *Utveckling av statens transportinfrastruktur*.

Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 7,0 miljarder kronor lägre än ursprungligt anvisade medel. Detta beror bl.a. på en lägre prognos för statsskulden 2016, ett lägre ränteläge, och på att överkurser om ca 9 miljarder kronor förväntas uppstå till följd av emissioner av nominella statsobligationer i svenska kronor, vilket är mer än vad som bedömdes i budgetpropositionen för 2016.

Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 9,3 miljarder kronor lägre än ursprungligt anvisade medel. Nedrevideringen förklaras främst av att regeringen 2015 gjorde en förtida inbetalning av delar av EU-avgiften för 2016 om 6,7 miljarder kronor. En annan bidragande faktor till de lägre utgifterna är att EU i slutet av 2015 beslutade om en ändring i EU-budgeten 2015 som medför en inkomstjustering till följd av reviderade mervärdesskatte- och BNI-balanser samt ökade bötesintäkter. EU:s beslut trädde i kraft sent 2015 och resulterade för Sveriges del i att sänkningen av EU-avgiften påverkade utgifterna för 2016 med ca 2,7 miljarder kronor.

Förändring av anslagsbehållningar (exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.)

I den beslutade budgeten för 2016 var den beräknade förändringen av anslagsbehållningarna inte fördelad per utgiftsområde, utan redovisades under posten Minskning av anslagsbehållningar. De totala utgifterna redovisades i statens budget som summan av utgiftsramarna och beräkningsposten Minskning av anslagsbehållningar. Denna beräkningspost uppgick i budgeten till 3,1 miljarder kronor, vilket innebar en minskning av statens utgifter med motsvarande belopp och att anslagsbehållningarna således förväntades öka.

I den aktuella prognosen för 2016 ingår emellertid förändringen av anslagsbehållningarna under respektive utgiftsområde. Förändringen av anslagsbehållningarna 2016 kan därför beräknas som skillnaden mellan prognostiserat utfall och anvisade medel, med hänsyn tagen till förslag till

ändringar i budgeten, indragningar av anslagsmedel och medgivna överskridanden (se tabell 6.8).

Tabell 6.8 Beräknad förändring av anslagsbehållningar 2016 (exklusive statsskuldsräntor)

Miljarder kronor	
Ingående ramöverföringsbelopp¹	10,7
+ Anvisat i ursprunglig budget ²	912,4
+ Förslag om ändringar i budgeten för 2016 ³	27,2
+ Medgivna överskridanden	0,0
- Indragningar	15,7
- Prognos	908,2
= Beräknat utgående överföringsbelopp	26,4
Beräknad förändring av anslagsbehållningar	15,7

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Från samtliga belopp har utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. exkluderats.

¹ Enligt Årsredovisning för staten 2015 (skr. 2015/16:101).

² Enligt riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2016 (bet 2015/16 FiU1, rskr 2015/16:51).

³ Enligt förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2016 (prop. 2015/16:99) och Extra ändringsbudget för 2016 – Ändring av rätten till bistånd för vissa utlänningar (prop. 2015/16:146).

Källa: Egna beräkningar.

Utfallet för statens budget 2015 visar att anslagsbehållningarna uppgick till 10,7 miljarder kronor. År 2016 kommer anslagssparandet att öka jämfört med 2015 i den mån utgifterna är lägre än anvisade medel i budgeten för 2016, eller minska i den mån utgifterna överstiger anvisade medel eller till följd av beslut om indragningar.

I propositionen Vårändringsbudget för 2016 samt Extra ändringsbudget för 2016 – Ändring av rätten till bistånd för vissa utlänningar föreslås ytterligare anslagsökningar om sammanlagt 27,2 miljarder kronor. De hittills beräknade indragningarna av anslagsmedel uppgår till 15,7 miljarder kronor, varav merparten avser de rättighetsstyrda transfereringsanslagen.

Anslagsbehållningarna beräknas vid utgången av 2016 uppgå till 26,4 miljarder kronor. Därmed beräknas anslagsbehållningarna öka med 15,7 miljarder kronor mellan årsskiftet 2015/16 och årsskiftet 2016/17.

6.3 Förändring av de takbegränsade utgifterna 2017–2019 sedan budgetpropositionen för 2016

I budgetpropositionen för 2016 presenterade regeringen en beräkning av de takbegränsade utgifterna för 2017–2019. I denna proposition görs en reviderad beräkning. Förändringarna i förhållande till den tidigare beräkningen

redovisas i tabell 6.9, fördelade på olika förklaringsfaktorer. Sammantaget beräknas de takbegränsade utgifterna bli 23,9 miljarder kronor högre 2017, 22,8 miljarder kronor högre 2018 och 34,7 miljarder kronor högre 2019, jämfört med bedömningen i budgetpropositionen för 2016.

anslagsförändringar redovisas separat under respektive utgiftsområde.

Tabell 6.9 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med bedömningen i budgetpropositionen för 2016

Miljarder kronor

	2017	2018	2019
Takbegränsade utgifter i budgetpropositionen för 2016	1 240,6	1 273,3	1 300,8
Åtgärder/reformer	0,4	0,2	-0,5
Reviderad pris- och löneomräkning	0,5	1,0	1,8
Övriga makroekonomiska förändringar	-0,4	-0,6	-0,3
Volymförändringar ¹	29,6	29,8	32,6
Tekniska justeringar ²	0,0	0,0	0,0
Minskning av anslagsbehållningar	0,9	1,9	8,0
Beräkningsteknisk överföring till hushållen ³	0,0	0,0	0,0
Övrigt	-7,1	-9,5	-7,0
Total utgiftsförändring	23,9	22,8	34,7
Takbegränsade utgifter i 2016 års vårproposition	1 264,5	1 296,1	1 335,4

¹ Begreppet volym innefattar ett antal olika förklaringar till utgiftsförändringar, bl. a. antal personer i vissa transfereringssystem, längden på den tid som en person finns i ett transfereringssystem samt förändringar av nivån på styckkostnader i transfereringssystemen som inte direkt kan kopplas till de makroekonomiska förutsättningarna.

² Utgiftsförändringar som motiverar tekniska justeringar av utgiftstakets nivå.

³ Avser förändringen av den beräkningspost som består av de överstigande medel som uppstod på grund av att regeringen i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1) föreslog och aviserade åtgärder som medförde större budgetförstärkningar än budgetförsvagningar.

Källa: Egna beräkningar.

Nya föreslagna och aviserade åtgärder för 2016–2020

I propositionen Vårändringsbudget för 2016 och propositionen Extra ändringsbudget för 2016 – Ändring av rätten till bistånd för vissa utlänningar lämnar regeringen förslag till ändringar i anslagen för innevarande budgetår. Därtill redovisas de fleråriga anslagskonsekvenserna av dessa ändringar för 2017–2020. Förslagen för 2016 och beräkningarna för 2017–2020 sammanfattas i tabell 6.10 per utgiftsområde och redovisas i förhållande till den beräkning som låg till grund för budgetpropositionen för 2016. Endast större

Tabell 6.10 Nu föreslagna och aviserade åtgärder/reformer

Föreslagna och aviserade utgiftsreformer och finansieringar i samband med propositionen Vårändringsbudget för 2016 och propositionen Extra ändringsbudget för 2016 – Ändring av rätten till bistånd för vissa utlänningar i förhållande till budgetpropositionen för 2016

Endast större anslagsförändringar särredovisas i tabellen

Miljoner kronor

	2016	2017	2018	2019	2020
UO 01 Rikets styrelse	71	1	1	1	1
UO 02 Samhällsekonomi och finansförvaltning	215				
Varav					
Kapitaltillskott till AIIB	213				
UO 04 Rättsväsendet	593				
Varav					
Tillskott för att möta polisens ökade arbetsbelastning	250				
Tillskott Rättsliga biträden ¹	300				
UO 05 Internationell samverkan	143				
Varav					
Tillskott valutakurseffekter för avgifter till internationella organisationer ¹	144				
UO 06 Försvar och samhällets krisberedskap	-50				50
Varav					
Senareläggning: Förebyggande av jordskred	-50				50
UO 07 Internationellt bistånd	-4 081				
Varav					
Kostnader för asylmottagandet	-4 101				
UO 08 Migration	30 845	-400	-500	-500	-400
Varav					
Tillskott till Migrationsverket för att möta utökade krav på återvändandearbete	215				
Tillskott till Migrationsverket	2 021				
Finansiering av tillskott till Folkbildningsrådet för svenska från dag ett	-72				
Ändring av rätten till bistånd för vissa utlänningar ²	-200	-400	-500	-500	-400
Ersättningar och bostadskostnader ¹	28 691				
Ökad trygghet på asylboenden	150				
UO 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	1 844				
Varav					
Ökade kostnader för läkemedelsförmånerna	1 824				
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	340				
Varav					
Ökade utgifter för ersättning för höga sjuklönekostnader ¹	340				
UO 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering	227				
Varav					
Kompetenskartläggning för asylsökande	75				
Utökade medel till kommunerna för nyanlända med särskilda behov	80				

	2016	2017	2018	2019	2020
UO 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	-834				
Varav					
Neddragning av medel för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	-850				
UO 16 Utbildning och universitetsforskning	-907	339	329		
Varav					
Anslagsminskning specialpedagogik	-100				
Stöd för skollokaler	100				
Framflyttning medel fler anställda i lågstadiet	-658	329	329		
Neddragning särskilda medel till universitet och högskolor	-304				
Tillskott Vetenskapsrådet m.a.a. valutakursförändringar m.m. ¹	66				
UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	113				
Varav					
Tillskott till Folkbildningsrådet för svenska från dag ett	72				
UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	-500	150	350		
Varav					
Senareläggning: Renovering av skollokaler	-150		150		
Senareläggning: Pedagogiska utemiljöer	-350	150	200		
UO 19 Regional tillväxt	5				
UO 20 Allmän miljö- och naturvård	-253	250			
Varav					
Neddragning av åtgärder för värdefull natur	-50				
Ökade medel till internationella organisationer ¹	75				
Senareläggning: Skydd av värdefull natur	-250	250			
UO 22 Kommunikationer	-500				
Varav					
Engångsbesparing vägunderhåll	-500				
UO 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	6				
UO 24 Näringsliv	-106	50			
Varav					
Senareläggning: Upprustning och drift av Göta kanal	-50	50			
Summa anslagsförändringar	27 172	390	180	-499	-349
varav Anslagsökningar	34 752	790	680	1	51
varav Anslagsminskningar	-7 579	-400	-500	-500	-400
Summa ökning av takbegränsade utgifter	27 172	390	180	-499	-349

¹ Förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2016 (prop. 2015/16:99) som föreslås tillföras främst regelstyrda transfereringsanslag till följd av förändrade volymer eller makroekonomiska förutsättningar utan att någon ny reform föreslås. Dessa medför höjda anslagsnivåer netto om ca 29,6 miljarder kronor. Förslag till följd av nya diskretionära reformer medför dock sänkta anslagsnivåer netto om 2,4 miljarder kronor. Därmed uppgår de föreslagna anslagsförändringarna till sammanlagt ca 27,2 miljarder kronor.

² Förslag i Extra ändringsbudget för 2016 – Ändring av rätten till bistånd för vissa utlänningar (prop. 2015/16:146).

Pris- och löneomräkning av anslag för förvaltnings- och investeringsändamål

Pris- och löneomräkningen för 2017 ökar utgifterna med 0,5 miljarder kronor jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2016. Detta beror bl.a. på att omräkningstalen för löner och övriga förvaltningskostnader blev något högre än enligt de beräkningsantaganden som låg till grund för budgetpropositionen för 2016. En ny preliminär pris- och löneomräkning för 2018 och 2019 ökar utgifterna med 1,0 respektive 1,8 miljarder kronor jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2016.

Övriga makroekonomiska förändringar

Jämfört med budgetpropositionen för 2016 har anslag som styrs av den makroekonomiska utvecklingen justerats med hänsyn tagen till den makroekonomiska bedömning som görs i denna proposition (se avsnitt 3). De nya makroekonomiska förutsättningarna påverkar utgifterna i olika riktning. En högre BNI medför att biståndsutgifterna ökar och en högre prognos för timlönen ökar utgifterna i olika transfereringssystem, medan lägre bostadskostnadsindex och sänkt prognos för prisbasbeloppet mot slutet av prognosperioden verkar i motsatt riktning. Sammantaget innebär de nya makroekonomiska förutsättningarna att utgifterna 2017–2019 bedöms bli något lägre än vad som bedömdes i budgetpropositionen för 2016 (se tabell 6.9).

Volym

De beräknade utgifterna 2017–2019 har även förändrats till följd av nya prognoser för antalet personer som uppbär ersättning från regelstyrda transfereringssystem, se de mest väsentliga förändringarna i tabell 6.11. Sammantaget innebär förändringarna att utgifterna väntas bli 29,6–32,6 miljarder kronor högre per år 2017–2019 jämfört med vad som beräknades i budgetpropositionen för 2016.

De mest betydande förändringarna jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen för 2016 är hänförliga till transfereringssystemen för migration och nyanländas etablering. Det stora antalet asylsökande 2015 har stor påverkan

2017–2019 på antalet inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem och nyanlända i kommunerna, däribland antalet deltagare i etableringsinsatser, jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2016. Utgifterna för ersättningar och bostadskostnader för asylsökande beräknas öka med 32,6 miljarder kronor 2017, med 20,9 miljarder kronor 2018 och med 12,6 miljarder kronor 2019 till följd av ändrade antaganden om antal asylsökande och genomsnittlig tid i mottagningssystemet, jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2016. Utgifterna för kommunersättning vid flyktingmottagande och etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare beräknas öka med 0,8 miljarder kronor 2017, med 13,8 miljarder kronor 2018 och med 25,4 miljarder kronor 2019 till följd av ändrade antaganden om antal nyanlända och antal individer i etableringsuppdraget.

Inom transfereringssystemen för ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning bedöms volymförändringar, däribland en lägre ökningstakt i antalet personer med sjukpenning, medföra lägre utgifter jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen för 2016. Utgifterna beräknas minska med 2,7 miljarder kronor 2017, med 3,2 miljarder kronor 2018 och med 3,6 miljarder kronor 2019 jämfört med budgetpropositionen för 2016.

Statlig assistansersättning, föräldraförsäkring och ålderspensionssystemet utgör exempel på transfereringssystem för vilka de beräknade utgifterna revideras ned med mindre belopp till följd av volymförändringar jämfört med budgetpropositionen för 2016. Utgifterna för statlig assistansersättning har justerats ned, dels till följd av att antalet individer som erhåller ersättningen blir färre, dels till följd av att antalet timmar med ersättning per individ har reviderats ned, jämfört med den bedömning som gjordes i budgetpropositionen för 2016.

Utgifterna för föräldraförsäkringen har justerats ned jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen för 2016 till följd av att antalet barn inte förväntas öka lika mycket som enligt den senaste befolkningsprognosen. Som en följd av att färre personer väntas börja ta ut pension tidigt bedöms även utgifterna för ålderspensionssystemet minska jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen för 2016.

Tabell 6.11 Volymer inom olika transfereringssystem 2017–2019

Förändring mot 2016 års budgetproposition inom parentes

Utgifts- område		2017	2018	2019
8	Asylsökande, genom- snittligt antal inskrivna personer	183 100 (125 200)	141 000 (92 500)	107 900 (62 800)
9	Antal personer med assistans- ersättning	16 100 (-300)	16 100 (-300)	16 100 (-300)
9	Antal timmar assistans per vecka per beviljad brukare, genomsnitt	130,1 (-0,1)	132,2 (-0,1)	133,7 (-0,1)
10	Antal sjukpenning- dagar, (netto) ¹ , miljoner	66,5 (-3,6)	68,3 (-4,2)	69,6 (-4,3)
ÅP	Antal personer med inkomst- pension	1 584 600 (-3 600)	1 674 700 (-5 500)	1 761 200 (-6 300)
12	Antal uttagna föräldra- penning- dagar, miljoner	54,5 (-1,0)	55,6 (-1,1)	56,7 (-1,0)
13	Antal deltagare i etablerings- insatser	79 600 (-400)	103 900 (30 500)	112 500 (56 400)

Anm.: Volymuppgifter om antal personer avser årsgenomsnitt och är avrundade till närmaste hundratal. Endast ett urval med större förändringar redovisas i tabellen. Se tabell 6.6 för könsuppdelade utfall.

¹ Antal dagar med partiell ersättning är omräknade till hela dagar.

Källa: Egna beräkningar

Minskning av anslagsbehållningar

Statliga myndigheter har vissa möjligheter att omfördela sina utgifter över tiden. Medel på ramanslag som inte utnyttjas under ett budgetår kan inom vissa gränser sparas till efterföljande år. Det innebär att en myndighet utöver årets anvisade anslagsmedel även kan använda tidigare sparade anslagsmedel, vilket ger en viss flexibilitet i myndighetens planering. Vanligtvis uppgår den del som myndigheten får disponera efterföljande år till 3 procent av myndighetens förvaltningsanslag. Myndigheter har också möjlighet att inom vissa gränser låna av efterföljande års anslag, s.k. anslagskredit. Förskjutningar av detta slag redovisas som en för

alla anslag gemensam beräkningspost, benämnd Minskning av anslagsbehållningar, som ingår i de takbegränsade utgifterna.

Myndigheternas förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskrediter utgör en osäkerhet i beräkningen av de takbegränsade utgifterna. I förhållande till bedömningen i budgetpropositionen för 2016 har utgiftsprognoserna för 2017–2019 sammantaget justerats upp mer än anslagna medel, vilket innebär att posten Minskning av anslagsbehållningar ökar med 0,9 miljarder kronor 2017, med 1,9 miljarder kronor 2018 och med 8,0 miljarder kronor 2019. Förändringen är främst en effekt av de åtgärder regeringen vidtagit för att värna utgiftstaket med anledning av de ökade kostnaderna för asylmottagandet. Ökningen 2019 följer av att det med nuvarande beräknade anslagsnivåer byggs upp anslagsbehållningar på vissa områden, som minskar väsentligt 2019. Regeringen återkommer med förnyade anslagsberäkningar i budgetpropositionen för 2017.

Beräkningsteknisk överföring till hushållen

Jämfört med bedömningen i budgetpropositionen för 2016 är den beräkningstekniska överföringen till hushållen oförändrad 2017–2019.

Övrigt

Revideringar av utgiftsprognoserna kan förorsakas av nya prognosmetoder, justeringar till följd av ny information, korrigeringar av tidigare gjorda fel och regeländringar utom regeringens direkta kontroll, t.ex. ändringar i EU:s regelverk. Jämfört med bedömningen i budgetpropositionen för 2016 har utgifterna till följd av övriga faktorer sammantaget reviderats ned med 7,1 miljarder kronor 2017, med 9,5 miljarder kronor 2018 och med 7,0 miljarder kronor 2019. Minskningen beror bl.a. på att utgifter för mottagandet av asylsökande i större utsträckning avräknats mot biståndsramen och lägre utgifter för ränta på statsskulden, jämfört med budgetpropositionen för 2016.